XIV. évfolyam. Budapest, 1924 julius 1. 2. szám.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

SZERKESZTI PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Egész évre 8 K, Félévre 4 K, Negyedévre 2 K aranyértékben | Megjelenik havonta kétszer | SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL Budapest, I., Országház-utca 30.

Hiszek egy Istenben,
Hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.
Amen.

Néhány szó a helyszini szemléről

Irta: NÉMETHY FERENCZ ny. ezredes

Minden nyomozásnak alapját és kiindulási pontját a helyszini szemle képezi. Ha a helyszini szemle nincs a kellő alapossággal és szakértelemmel megtartva, akkor az egész nyomozás, sőt később a birói vizsgálat is rossz mederbe, helytelen irányba terelődhetik, minek eredménye azután vagy a nyomozás és vizsgálat meddősége, vagy pedig ártatlan egyének meghurcolása.

A helyszini szemle helyes megejtése a csendőrtől oly sokoldalu ismereteket, kiváló nyomozási képességet és főleg alapos gyakorlatot követel meg, hogy mindezen követelményekkel egyetlen cikk keretében a kellő részletességgel foglalkozni lehetetlen. Azért itt csupán csak azokkal a körülményekkel kivánok röviden foglalkozni, amelyekből egy helyszini szemle megejtése után a tettes vagy tettesek személyére közvetlenül lehet következtetni.

A nyomozó csendőrre nézve az a legnehezebb helyzet, midőn a tettesnek, a tett elkövetése után, észrevétlenül, mások által fel nem ismertetve, sikerült a tett szinhelyére odajutni és ugyanily módon elmenekülni, midőn tehát nincsenek szemtanuk, kik felvilágositásokat adhatnak.

Ily — igen gyakran előforduló — esetekben a csendőr éleslátására, leleményességére, helyes érzékére és gyakorlati tapasztalataira van utalva és apróbb, laikus előtt lényegtelennek látszó jelekből, nyomokból és gyanukörülményekből következtethet csak a tettes kilétére.

Mert nagy szerencse a társadalomra, hogy a bűntettes — akármilyen gyakorlott, ügyes és körmönfont légyen is — munkája közben minden elővigyázat mellett bizonyos nyomokat hagy hátra, melyek a tett elkövetésének módjára és ebből többékevésbé a tettes személyének kilétére is, következtetéseket engednek és kiindulási pontul szolgálhatnak oly esetekben, midőn a laikus tanácstalanul állana a rejtéllyel szemben.

A nyomozó csendőrre hárul azon nehéz és fáradságos feladat: a helyszinén visszahagyott nyomokat felfedezni, biztosítani és felhasználni.

Ezt a mozaikszerü munkát, melyből az egész nyomozás összeillesztve van, minden alkalomkor, főleg azonban főbenjáró esetekben, ajánlatos minél nagyobb alapossággal, körültekintéssel és szakértelemmel végezni de ez esetben aztán sokszor meglepő sikert is lehet elérni.

A nyomok, melyket tettes a helyszinén visszahagyhat lehetnek:

1. maga a bűncselekmény, a végrehajtás látható jeleivel;
2. a tettes által a helyszinen visszahagyott tárgyak;
3. a helyszinen a tett előtt egész biztosan ott volt, de azután hiányzó tárgyak, melyeket feltehetőleg a tettes vitt el;
4. tettes egyes testrészeinek lenyomatai, melyeket utközben vagy tárgyakon, melyekkel érintkezésbe jött, visszahagyott;
5. jellegzetes ismérvek, melyekből bizonyos kézi ügyességre, jártasságra vagy szokásra lehet következtetni.

Bünügyi nyomozásoknál figyelembe jöhetnek:

a) kéznyomok,
b) ujjnyomok,
c) lábnyomok,
d) vérnyomok,
e) elhullajtott haj-, bajusz, szakállszálak,
f) harapási nyomok,
g) körömnyomok,
h) ruhanemü a rátapadt porrészekkel,
i) orrváladék zsebkendőkön és végül
k) a tettes által használt eszközök.

Minél több a visszahagyott nyom és bűnjel, annál könnyebben és biztosabban lehet a tettes kilétére következtetni.

A nyomozó csendőr a helyszinén mindenekelőtt iparkodjék magának az ismeretlen tettes személyéről fogalmat alkotni: első sorban arról, férfi, nő, vagy gyermek követte-e el a tettet?

A bűnügyi statisztika ugyanis azt tanítja, hogy súlyos bűntények p. o. gyilkosságok, betöréses lopások, gyújtogatások stb. nemcsak erőteljes férfiak által hajtatnak végre, hanem kicsi, gyenge, vézna, sőt serdületlen egyének, de még nők által is.

A nyomozás további folyamatára fontos továbbá a helyszinén oly nyomokat felfedezni, melyekből a tettes testnagyságára következtethetünk.

Ezen célból meg kell vizsgálni az összes bejáratokat, melyek a helyszinére vezetnek, annak megállapitása végett, hogyan jutott a tettes a helyszinére és minő akadályok álltak utjában, melyekkel megküzdenie kellett?

Ha p. o. valamely helységbe való bemászás céljából a tettesnek egy magasan fekvő ablakpárkányba kellett kapaszkodnia, lajtorját vagy más segédeszközt azonban nem használt, akkor a kézzel elérhető magasságból a test nagyságára is lehet

következtetni, mely körülbelül a testhosszuság ötnegyedének felel meg.

A netán visszahagyott kéz- és lábnyomok, ugyszintén a lábbeli által a falon okozott horzsolások a következtetések helyességét még inkább fokozni fogják.

A nyomok annál feltünőbbek, minél többen voltak a tettesek, ha ezek testmagassága különböző volt, ami különben elég gyakori, sőt a betörők előszeretettel dolgoznak kicsi, vézna emberekkel, még gyerkőcökkel is, kik ablaknyilásokon, pincelyukakon át könnyebben férkőzhetnek az épület belsejébe, mint erős, tagbaszakadt férfiak.

A kéznyomokon kivül figyelembe veendők a lábnyomok, ezek méretei, a lépés hossza, mely normális embernél 70 cm.-t tesz ki.

Mindezek együttvéve szintén következtetést engednek, mily nagyságu lehetett a tettes?

A lábnyomokban megfigyelendő az illető járása, a jármodor, mely akárhány embernél annyira jellegzetes, hogy őt hátulról már messzire felismerhetjük, anélkül, hogy az arcát láttuk volna.

Vizsgálódásunk tárgyává kell tennünk, vajjon a tettes lábujjhegyei ki vagy befelé állanak-e; a lábak párhuzamosan tétetnek-e a földre, vagy egyik-másik nincs-e befordítva és hogyan emeli az illető a lábait?

Ha a lábnyomok frissek és felismerhetők, akkor a lábnak a földtől való eltaszitásából következtethetünk a mozgás gyorsaságára, tehát arra: lassan, vagy gyorsan jött, ment, vagy futott-e az illető; jó erőben volt-e, vagy fáradt, mert akkor vonszolta a lábát?

A lábnyomokból bizonyos testi hibákat vagy sérüléseket is kinézhetünk, igy p. o. ha az illető sántitott vagy csámpásan járt, ami mindenesetre nagyon megkönnyiti a tettes utáni nyomozást.

A lábnyomok következtetni engednek arra is, minő lábbelit viselt a tettes és a lábbeli után itélve, minő társadalmi osztályhoz tartozott?

A falusi ember vaskos, szegelt lábbelit hord. A lábnyomok néha az ottani vidéknek megfelelő lábbeli p. o. sarok nélküli boeskor, papucs stb. jellegzetes nyomait vagy azt mutatják, hogy a lábbeli gyári munka, uri cipő, de a talpa lyukas, elhasznált volt, minőt csavargók viselnek.

A lábbeli minőségéből nevezetesen a sarok formájából a viselő *nemére* is következtethetünk, mert a női cipők sarkai kisebbek és kerekdedebbek, mint a férfiaké, ezenkivül megvizsgálandó, vajjon a sarok nem volt-e patkóval, esetleg gumnival ellátva.

Talpfoltok, hiányzó talpszegek, patkók, letaposott sarkok stb., akárhányszor fontos és lényeges szerepet játszottak a bizonyitási eljárásnál.

Néha a lábnyom okozta mélyedésből az illető *testsulyára* is következtethetünk, itt azonban tekintetbe kell vennünk, vajjon a lábnyom normális lépéstől avagy ugrástól származik-e?

A tettes *testterjedelmét* — a netán visszahagyott ruházaton kivül — felismerhetjük abból, hogy minő szélességü nyilásokon (rács, pincelyuk, ablaknyilás) mászott át az illető.

Tettes *testi erejére* következtethető a büntény kivitelének körülményeiből és azon akadályokból, melyeket neki leküzdenie kellett.

A *kéz és láb méretei* a hátrahagyott nyomokból látszanak, de emellett még a különleges viszonyokat is figyelembe kell venni.

Puha talajban ugyanis a lábnyomok rendszerint kissé hosszabbak és oly embereknél, kiknek teste egyoldalulag van kidolgozva, kiknél tehát a testsuly sem oszlik meg egyenletesen, a talp nyoma kissé szélesebb lesz, mint p. o. asztalosoknál, kiknél a baloldal jobban fejlett, vagy köszörüsöknél, kik bal lábukkal többet dolgoznak stb.

Igen jó lenyomatot ad a harisnyás vagy a mezitláb, mert előbbinél a talp alkatát jól kivehetjük, a harisnya kötéséből is következtethetünk tettes kilétére.

A kéz- és ujjlenyomatok a bünügyi nyomozásban nagy jelentőséggel birnak.

Kétféle ily nyomokat különböztethetünk meg:

a) *Látható nyomokat*, melyek azáltal keletkeznek, ha a nedves vagy zsiros kéz érintkezésbe jött ablaktáblával, üveggel, butorral stb., azokon otthagyta az ujj jellegzetes barázdáit és fodrait, vagy ha a kéz véres, enyves, meszes, kormos volt stb. és ezen nyomokat hagyta azon tárgyakon, melyeket megfogott.

b) *Láthatatlan nyomokat*, melyek szabad szemmel fel nem ismerhetők, de sokszor észrevehetőkké válnak, mihelyt rálehelünk, port hintünk rájuk, esetleg vegyi szerek alkalmazásával előhozzuk, mint ezt a fotografus teszi a kép előhivásánál.

Ha az egész kéz nyomai megvannak, akkor már egész határozottsággal következtethetünk a kéz alakjára, nagyságára, esetleg defektusokra, p. o. ha az ujj csonka volt, vagy ha az ujjizületek meg voltak vastagodva stb.

Az ujjak hosszának megitélésénél tekintetbe kell vennünk a fogás módját is, igy p. o. ha a meggörbitett ujjak emelkedésen (él, szél) át fognak meg valamely felületet, illetve tapadnak arra rá, akkor a gyürüsujj rendszerint hosszabb, mint a középsőujj és a mutató- és kisujj is ez esetben rendkivül hosszunak tünik fel.

A személyazonosság megállapitására a *dactyloscopia* egyik igen fontos segédeszköze a nyomozásnak.

Mindenesetre célszerü volna, ha a tudománynak ezt a vivmányát a csendőrségnél is gyakorlati alkalmazásba vennék. Annak megitélésére azonban, hogy a rendőrségnél behozott eljárást mennyiben lehetne a csendőrségnél is meghonositani, kisérleti anyag hiányzik, enélkül pedig a tárgyhoz érdemlegesen szólni nem lehet.

Értesülésem szerint a lefolyt háboruban a tábori csendőrségnél már behozták a dactyloscopiai eljárást a kémek személyazonosságának megállapitása céljából. A tábori csendőrök el voltak látva eszközökkel, melyek segélyével az ujjlenyomatokat felvették. A gyanus személyről készitett nyomatlapok elküldettek azon helyekre, hol az megfordult, hogy igy is bizonyitható legyen rá a kémkedés.

Érdekes volna megtudni, hogy ezen eljárás minő eredményekre vezetett.

Az ujjlenyomatok sokszor a gonosztevő testnagysága és állapotáról is támpontokat szolgáltatnak, amennyiben egy bizonyos térre eső bőrfodrok száma az egyes embereknél különböző, nevezetesen

nőknél nagyobbaknak tünnek fel, mint kidolgozott férfikezeknél.

Néha egy ujjlenyomatból is megállapitható, vajjon bizonyos gyanuba vett személy a helyszinen jelen volt-e?

Sokszor ugyanis a fogás helyzetéből felismerhető, hogy az ujjlenyomat *melyik ujjból származik* és akkor csak azt kell megállapitani, hogy a gyanus egyén ezen ujján az illető figura (alakzat) megvan-e vagy sem?

A betörők néha az ablaktáblákat szappannal, enyvvel vagy más tapadós szerrel szokták bekenni, hogy a törés által keletkező zajt elnémitsák. Bemászás előtt a cserepeket kiveszik és óvatosan félre rakják.

Ilyenkor igen jól felismerhető ujjlenyomatok jönnek létre, melyek segélyével a gyanusitottra a tett elkövetése rábizonyitható.

Számos gyakorlati példa mutatja, hogy a legkülönbözőbb bünczselekmények: gyilkosság, rablás, lopás tettese, névtelen levelek irója csakis a dactyloscopia segélyével volt felderithető.

Látható ujjlenyomatokat többnyire a fényképező-lemez is visszaad, ha azok megfelelő világitásnak tétetnek ki. Ellenben, ha a lenyomatok közvetlen nem láthatók és egy bizonyos helyen friss ujjlenyomat vélelmezhető, akkor azok rövid időre láthatók lesznek, ha rálehelünk, arra port hintünk, mely célra vaspor (ferrum reductum), lycopodium, szükség esetén szivarhamu alkalmas, a port aztán lefujjuk.

Levélpapiron zsiros ujjlenyomat felmelegités által tehető láthatóvá. Néha jódgőz behatása is jó szolgálatot tesz.

A tettes *haja*, mely p. o. viaskodás közben az áldozat kezében vagy eszközökön ragadhatott vagy p. o. valamely nyiláson való áthatolás alkalmával odatapadhatott, szintén fontos bizonyitékot képez.

A haj szinétől eltekintve, a górcsövi vizsgálat könnyen megállapitja, vajjon az illető haja sima vagy göndör volt-e; a hajgyökér után itélve, dus vagy ritka növésü hajzattal birt-e az illető; nőtől vagy férfitől származik-e az; öreg vagy fiatal volt-e a szőlőn forgó egyén?

A helyszinén talált hajszálak tehát a személyazonosság megállapitásához fontos támpontokat szolgáltatnak, ha nem is lehetséges teljes pozitivitással azt megállapitani, hogy a talált hajszál ettől vagy attól a személytől származik-e, ami csak akkor lesz lehetséges, ha gyanuba vett személyek csak korlátolt számban fordulnak elő.

Az *öltözködésre* részint a tett szinhelyén visszahagyott, ott felejtett ruhanemüekből, részint ruhadarabokból vagy szövetfoszlányokból lehet következtetni. Néha azon benyomásokból, melyeket a ruházat, p. o. puha földön való térdepelésnél, átázott vagy piszkos anyagokkal való érintkezésnél butokon, falon stb. visszahagyott, lehet a szövet minőségére következtetni.

A *porrészek górcsövi vizsgálata* visszahagyott vagy ott felejtett ruhadarabokon mérvadó annak megállapitására, hol tartózkodhatott az illető legutoljára és minő foglalkozást üzött!

Az *orrváladék* megvizsgálása a helyszinén talált zsebkendőkön szintén felvilágositást adhat, minő poralkatrészeket szitt be az illető az utóbbi időkben.

Igy p. o. a helyszinén talált zsebkendőre ragadt orrváladekban feltalált koks-tubák-fövényporrészekből megállapitották egy gyilkossági ügyben, hogy a tettesnek tubákosnak és üveggyári munkásnak kellett lennie és ezen feltevés helyesnek is bizonyult.

Egy másik gyilkossági esetben, ugyancsak a helyszinén talált zsebkendő szennynyomaiból kétségtelenül megállapitották, hogy a tettesnek sokat kellett pajtában, padláson és istállóban megfordulnia és tényleg bebizonyult, hogy a tettes kocsis volt.

Tettes *fognyomai* a nyomozási eljárásban szintén szerepet játszhatnak, amennyiben több esetben a fogharapás nyomaiból a tettes fogainak minőségén és állasára lehetett következtetni.

Ily harapási nyomok nemcsak egy, a bünczselekményt megelőzött viadalban létesülhetnek a megtámadott testrészein, hanem az áldozat testén is, p. o. kéjgyilkosságnál, midőn a gyilkos bestiális falankságában áldozata mellébe harap. De néha a fogazat nyomait találhatjuk oly eszközökön is, melyeket a tettes fogai közt tartott, vagy kenyér és egyéb élelmiszer-maradványokon, melyekbe a tettes beleharapott.

Karmolástól eredő sebek vagy *körmök* által okozott *bőrhorzsolások* szintén támpontul szolgálnak a tett mikénti kivitelének és a tettes kezc állapotának (munkás-, urikéz stb.) megállapitásához.

A tett kiviteli módja, a végrehajtásnál nyilvánult szokások, a kézi ügyesség, mit a tettes munkájánál tanusitott, sokszor következtetéseket engednek *tettes foglalkozására*.

Igy p. o. egy gyilkosságnál az asztalon egy nagy kenyérvágó kést találtak, mellyel a gyilkosság végrehajtatott, miután a kés véres volt és a seb nyilásaiba is talált. A penge a sebből való kihuzás után a vértől részben megtisztittatott és a letörölt vér megaludva az ágyeritőn találtatott. Azon körülmény, hogy a kés használat után megtisztittatott, arra engedett következtetni, hogy a tettel mészáros vagy hentes követhette el, mert ezeknek szokása a kést állatok leölése után megtörülni.

A feltevés ezen esetben is helyesnek bizonyult; tettes egy hentes személyében kideritettett, kire a tett elkövetését a késre rányomott bőrfodrok és a lámpagolyón lévő véres ujjlenyomat segélyével rábizonyitani is sikerült.

Bizonyos jelekből a tettes foglalkozására következtethetünk, igy p. o. a kötél csomózásának módjából, vajjon azt paraszt vagy halászember eszközölte-e; asztalos egy szekrényt más módon fog feltörni, mint egy gyakorlatlan betörő; a lakatos munkája zárak felnyitásánál szintén szembeötlő.

Ha egy pénzszekrény feltöréséhez dynamit használtatott volna, akkor felvetjük azt a kérdést, hogyan juthatott tettes ezen eszközhöz? Nem lehetett-e kőtörő, bányamunkás vagy gyári munkás?

Ha a betörésnél magas hőfokot fejlesztő szerek alkalmaztattak, akkor a tettes vagy egy a legmodernebb betörő-szerszámokkal dolgozó betörő lehetett, vagy egy oly mechanikus, ki ily szereket használni szokott és azok kezelésében jártassággal is bir.

A betörőeszközök okozta nyomokból néha egész

határozottsággal következtethetünk azok minemüségére és arra, vajjon azok hivatásos betörők által szoktak-e használtatni, mely esetben a nyomozás szükebb mederbe lesz szoritható.

Tettes által a helyszinén hagyott *bélsárnyomokból* néha felvilágositást nyerhetünk, mit ettek, a visszahagyott törlőpapirokból pedig, kik lehettek az illetők.

Akárhányszor nagy könnyelmüen és elővigyázatlanul oly papir is használtatik törlőül, amely tettes személyéről jó felvilágositást ad, igy p. o. egy gyujtogató gyujtáshoz egy levélpapir boritékát használta, mely nevére volt cimezve és mely cimzés az égési nyomok dacára még olvasható volt.

Némely büntény végrehajtása *helyi* és *személyi viszonyok ismerete* nélkül alig képzelhető el.

Ezt tudva a nyomozás szükebb körbe szoritható.

A csendőr kötelessége a helyszin általános átvizsgálása után *a meglévő nyomokat biztositani* és gondot forditani arra, nehogy azok eltapostassanak, megsemmisittessenek, felismerhetetlenné tétessenek és nehogy a vizsgálat uj nyomok és jelek keletkezése által befolyásoltathassék.

A tettes által visszahagyott kéz-, láb- és egyéb testnyomok megváltozása azáltal akadályozható meg, ha azokra belül üres tárgyakat boritunk vagy azokat csak a szélén megerősitendő tiszta papirlappal eltakarjuk.

Ugyanigy kell eljárni vérnyomok, haj, ruhafoszlányok feltalálása esetén.

Legtöbbször az ily tárgyakat a helyszinén először megjelenő emberek össze-vissza fogdossák, a helyről, hol feküdtek, elmozditják, holott a bünjel eredeti helyzetében és változatlan alakjában való meghagyása a bizonyitó eljárásban nagy fontossággal bir.

Gyilkosságnál megvizsgálandó a törülköző, rongy stb., melybe a gyilkos kezeit esetleg letörülte, valamint a viz is, melyben netán kezeit megmosta.

Nagy suly helyezendő a kéz-, ujj- és lábnyomoknak, a tettes haj-, bajusz- és szakállszőrének, valamint posztószövetmaradványoknak, esetleg ezek részecskéinek feltalálására és biztositására is, mielőtt még azok mások által eltapostathatnának, mi, sajnos, igen sokszor előfordul.

Az ily nyomok fekvését le kell rajzolni vagy helyesebben lefényképezni, mert, — mint a gyakorlati tapasztalat igazólja — ha ez elmulasztatik, később már nem adható felvilágositás, pedig erre a vizsgálat során akárhányszor szükség van.

Kézlenyomatoknál, melyek üvegtáblákon vagy poros tárgyakon hagyattak vissza, vagy véres kezektől erednek, melyek az áldozaton vagy egyéb tárgyakon találtatnak, nemcsak arra kell nézni, hogy a kéz nagyságát, az ujjak fekvését és az esetleges csonkitásokat megállapitsuk, hanem ezen nyomokat konzerválnunk is kell, hogy a kéz és ujj jellegzetes vonásai később is felismerhetők legyenek.

Jó ujjlenyomatok sokszor nagyobb értékkel birnak, mint a tettesnek egy rossz fényképe.

Ha a tettesek többen voltak, akkor az ujjlenyomatokból esetleg véleményalkotható, hogy az egyes szereplők mily mérvü tevékenységet fejtettek ki.

A *górcső* a nyomozásoknál fontos szerepet játszik, mert a személyazonosság megállapitását hiányos ujjlenyomatoknál is lehetségessé teszi.

Előre meg kell azonban állapitani azt, hogy a megfogott tárgy fekvése után itélve, a talált nyom a kéz melyik részéből származik?

Nem elég tehát p. o. a megfogott papirlapot a tömegből kivágni, hanem le kell irni a talált tárgy fekvését, nagyságát és terjedelmét.

Vérfröcsök megitélésénél azok alakja megfigyelendő, annak meghatározása végett, hogy mely irányból löveltettek ki.

A tettes feltalált hajszálait vagy posztórostokat tiszta papirba kell takarni, minden egyest külön-külön és azonnal felirattal kell ellátni.

A gyanus egyéneket azonnal meg kell vizsgálni, nevezetesen kezeit, lábbelijét, ruháját, vajjon azokon a helyszinéről eredő nyomok, p. o. vér, föld, az áldozat haja stb. nem találhatók-e, nehogy az ily nyomok később veszendőbe menjenek.

A ruházaton talált vérfoltokat a megsemmisitéstől meg kell óvni azáltal p. o., hogy papirt varrunk föléjük.

Vérnyomok keresésénél célszerü vöröses üveget, véresre festett gelatinlapot használni, mert a tárgyak vizsgálatánál a vérfoltok a környezetből többnyire kiválnak.

Föld-porrészecskék ruhákon a későbbi górcsövi vizsgálat céljából ronggyal, papirral befödendők, annak megállapitása végett, nem a helyszinéről kerültek-e oda?

Nem szabad a körmök vizsgálatát mellőzni, mert a köröm alatti piszok elárulhatja, minő tárgyakat fogott meg az illető és hogy a kéz véres volt-e?

Irományokat, papirlapokat, okmányokat stb. legcélszerübb tiszta boriték közé helyezni; azok összefogdosását, simogatását kerülni kell.

Számos példát lehetne felhozni, hogy apró, jelentéktelennek látszó nyomok milyen fontos szolgálatokat tettek az eredmény elérésénél, épp azért azok szakszerü felismerése és biztositása a nyomozó csendőr egyik főgondját képezze.

Sokszor aprólékos dolgok messze kiható következtetéseket engednek, feleletképpen a régi római büntetőjogi kérdésre:

Quis, quid, ubi, quibus auxiliis, cur, quomodo, quando?

Magyarul: Kit, ki, mikép, hol, mért, mikoron, mely eszközök által.

Az, hogy *kicsoda* a tettes, itt előre van bocsájtva, a gyakorlatban azonban erre a kérdésre legutoljára felelünk meg.

Az irtakat összegezve elmondhatjuk, hogy a bünügyi tudománynak a gyakorlat terén elért eredményeit és tanulságait kár volna parlagon hevertetni, hanem azt, ami jó és hasznos, a csendőrségnél is alkalmazásba kellene venni.

A bünnyomok felismerése, biztositása és szakszerü összeillesztése igen sok esetben már a helyszini szemlénél következtetést engednek a tettes személyére, sőt annak személyazonossága is bizonyitható lesz.

Ott, ahol nincs tanu, nincs bünjel, ahol a jó Istenen kivül senki sem adhat felvilágositást, utalva vagyunk arra, hogy minden eszközt felhasználjunk, hogy célhoz juthassunk.

Igaz ugyan, hogy arra, hogy valaki jó nyomozó legyen, születni kell.

Rendelkezni kell azon tulajdonságokkal, egyéni rátermettséggel, melyek nélkül a kutató szolgálat nem vezethet eredményre. Ezeket a fentiekben már jeleztük.

Nélkülözhetetlen a helyi és személyi ismeret is.

Ha azonban mindez együtt van, akkor a gyakorlati tapasztalatok segélyével, a tudomány vivmányainak felhasználásával, a nyomozó csendőrt oly mesterré képezhetjük ki, aki minden helyzetben még a legbonyolultabb és legtitokzatosabb esetekben is megállja a helyét és félelmetes üldözője lesz a gonosztevőnek, erőskezü védelmezője a törvényes rendnek, kinek áldásthozó munkássága a közbiztonság terén érezhetővé is válik.

Hazafias kötelességet és kulturmissziót teljesitenek mindazok, kik ezen célt elősegiteni és gyakorlatilag hasznositani igyekeznek.

—◆—

A tábori rendészetről.

Irta: PINCZÉS ZOLTÁN százados.

A legtöbb hadosztályparancsnokság, amelyhez csendőrtisztek lettek beosztva, tábori csendőrosztagának élére egy csendőrtisztet állított, aki tábori rendészeti ügyekben egyuttal a hadosztályparancsnokság előadója is volt, szolgálatát azonban — a vezérkari osztálynak való alárendeltsége mellett és az attól nyert általános irányelvek alapján — önállóan látta el. A tábori rendészeti szolgálat megszervezése tekintetében a tábori csendőrosztagparancsnokok az általam ismert hadosztályparancsnokságok részéről a legmesszebbmenő támogatásban részesültek és így teljesen az illető osztagparancsnok iniciativ tevékenységétől függött az, hogy a tábori rendészeti szolgálatot a hadosztályon belül miként szervezte meg.

A legszembetünőbb hiányosság — mint már említettem — a tábori csendőr legénység tulságosan kis létszámia volt, azért minden osztagparancsnoknak első teendője volt, hogy osztagának létszámát felemelje. A csapatszolgálatra jelentkezett csendőrlegénység legnagyobb része a hadosztály tábori csendőrosztaghoz került, mintán azonban a létszám még így is igen csekély (10—15 fő) volt, egyes hadosztályparancsnokságok a hadsereg-hadtápparancsnokságtól kértek még csendőröket, más hadosztályok pedig az osztag létszámát saját állományukból egészitették ki úgy, hogy elsősorban a volt csendőröket és rendőröket, másodsorban pedig a csapatok által kiválogatott alkalmas csapatbeli legénységet a tábori csendőrosztaghoz osztották be. Igy a tiszti parancsnokkal biró hadosztály tábori csendőrosztagok létszáma 20—80 fő között váltakozott.

Az osztagok szervezete meglehetősen különféle volt, általában véve azonban a hadosztályokon belül háromféle tábori rendészeti szervezet alakult ki. Egyik hadosztálynál az egész tábori csendőrosztag a hadosztályparancsnokság állomáshelyén vagy annak közvetlen közelében volt elhelyezve és a hadosztály körletét onnan portyáztatta; másutt a tábori csendőrosztag 5—6 mozgó tábori csendőrre volt felosztva, amelyek egyike a hadosztályparancsnokságnál volt, míg a többiek a dandár-, ezred- és vonatparancsnokságokhoz voltak kikülönítve és végül voltak olyan hadosztályok is, melyeknél tábori csendőrosztag csak a hadosztályparancsnokságnál volt, míg a csapatok körletében a tábori rendészeti szolgálatot az egyes csapattestek által felállított és időközönkint felváltott „csapatcsendőrség"-ek látták el.

A hadtestparancsnokságok tábori csendőrosztagai többnyire megtartották eredeti létszámukat és szervezetüket. Létszámuknak lényeges felemelésére nem is igen volt szükség, mert a hadtestparancsnokság törzsének magának rendszerint kis körlete volt és csupán arra a területre terjedt ki, amelyen a hadtestparancsnokság és a néhány, annak közvetlenül alárendelt alakulat és intézet volt elhelyezve. Ezért a hadtestparancsnokságok tábori csendőrosztagai többnyire csak a hadtestparancsnokság állomáshelyén és annak közvetlen közelében teljesitettek szolgálatot; szélesebbkörü tevékenységre kellő működési területtel nem birtak.

A hadtestek működési területéhez (Operationsraum) közvetlenül csatlakozó és sokszor igen nagy kiterjedésü hadtápterületen a tábori rendészeti szolgálatot a hadsereg-hadtápparancsnokság tábori csendőrosztaga vagy annak egyes, esetenkint felállított kikülönített örsei vagy különitményei látták el. A legénység az egyes hadtáp-állomásparancsnokságokhoz, pályaudvarparancsnokságokhoz stb. volt kikülönítve s szolgálatát illetőleg kizárólag a hadtápállomás-, illetve pályaudvarparancsnokságnak volt alárendelve, mely a csendőröket természetesen csak a saját körletében alkalmazta. Igy a hadtápterület azon községei, amelyekben állomásparancsnokság nem volt, vagy egyáltalán nem, vagy csak nagyon ritkán voltak ellenőrizve és leportyázva. Kivételt képezett az olasz megszállott terület, ahol a hadsereg-hadtápparancsnokság tábori csendőrsége hét — tiszti parancsnokkal biró — csendőr járásparancsnokságra és örsökre tagozódott.

A hadsereg- és ennél magasabb parancsnokságok tábori csendőrosztagai működésüket csak az illető magasabb parancsnokság elhelyezési körletére szoritották, egyrészt, mert azok állomáshelyein rendszerint belterületi csendőrség vagy rendőrség is működött, amely a rendes közbiztonsági szolgálatot ellátta, másrészt pedig, mert egy ilyen magasabb parancsnokság törzsének rendészeti szolgálata egy kisebb tábori csendőrosztagnak elegendő munkát is adott.

A tábori csendőrségnek főparancsnoka, illetve egységes vezető szerve nem volt, mert a hadseregfőparancsnokságnál levő csendőr törzstiszt a tábori csendőrség ügyeinek csupán előadója volt, de semmiféle önálló hatáskörrel, felügyeleti vagy szemlejoggal nem birt.

A megszállott területekre beosztott csendőrség nem tartozott a tábori csendőrséghez. Ennek szervezete körülbelül az osztrák csendőrség szervezetének felelt meg, amennyiben minden megszállott ország azon területén, mely osztrák-magyar közigazgatás alatt állott, egy csendőrparancsnokság működött; az több „körzet" csendőrparancsnokság"-ra (Kreisgendarmeriekommando), ez viszont több, altiszt parancsnoksága alatt álló járásparancsnokságra (Bezirksgendarmeriekommando), az

utóbbi pedig örparancsnokságokra oszlott. Kivételt képezett Albánia, ahol az országnak törzsek szerinti tagozódásához kellett alkalmazkodni és azért a csendőrség is szárny- és tiszti szakaszparancsnokságokra tagozódott, járásparancsnokságok nélkül.

A megszállott területeken a csendőrség szolgálati tekintetben teljesen a körzetparancsnokságnak (Kreiskommando), illetve az örsök az állomásparancsnokságoknak voltak alárendelve, a tisztek azonban örsöket rendszeresen szemlélték és ellenőrizték. Az országos csendőrparancsnokság tevékenysége általában csak a személyi és gazdászati ügyek intézésére szorítkozott.

Az eddig felsorolt állandó jellegü tábori csendőr alakulatokon kivül természetesen előfordult, hogy bizonyos különleges tábori csendőr alakulatokat kellett felállítani. Olaszországban a harcvonal mögött — többnyire a hadtápterületen — ú. n. „kordon"-alakulatok voltak, amelyeknek fő feladata a szökések meggátlása volt; nagyobb megszállott városok közbiztonsági szolgálatának ellátására a tiszteket és a legénységet nagyobb kötelékbe vonták össze (Odesszában a közbiztonsági szolgálatot 1100 tábori csendőr látta el); Orosz-Lengyelországban külön vonatkisérő csendőrosztagokat állítottak fel, amelyek a vonatokon utazókat és a vasuti szállítmányokat ellenőrizték, végül a legtöbb helyen működtek ú. n. „portyázó" alakulatok (Streifzug, Streifkompagnie stb.), amelyek egy-egy bizonyos, nekik kiutalt területet állandóan razziaszerüen portyáztak. Mindezen alakulatok azonban szervezetszerüleg nem tartoztak a tábori csendőrséghez és legtöbbnyire önállók voltak.

Az elmondottakból látható, hogy a tábori csendőrség a hadrakelt seregen belül nem képezett egy szerves egészet, hanem egymástól független és teljesen önálló apró osztagokra tagozódott, ami a tábori rendészeti szolgálat egységes irányítását és vezetését, egységes elvek alkalmazását, valamint a szerzett tapasztalatoknak általános értékesítését lehetetlenné tette.

A tábori rendészet szervezetének másik hiányossága az ezen szolgálatra alkalmazott legénység helytelen kiválogatása volt.

Említettem, hogy a mozgósítás alkalmával a tábori rendészeti szolgálat ellátására kizárólag tényleges csendőr legénység volt kijelölve, tartalékos (elsősorban volt csendőr) legénység alkalmazása egyáltalán nem volt tervbe véve, holott a tartalékból a tábori csendőrség igen értékes kiegészítést nyerhetett volna. A hadosztályok tábori csendőrosztagait a hadosztályparságok a csapatok állományából válogatott legénységgel kiegészítették ugyan, de már a magasabb parságok, illetve a hadtápterületek tábori csendőrosztagait minden erkölcsi vagy fizikai megválogatás nélkül beosztott népfölkelőkkel egészítették ki, akik még a legelemibb ismeretek elsajátítására is képtelenek voltak. Ezzel a legénységgel eredményesen csak úgy lehetett volna a tábori rendészeti szolgálatot ellátni, ha mindenik népfölkelő mellé járőrvezető gyanánt egy csendőrt lehetett volna alkalmazni, ami azonban a tényleges csendőr legénységnek mindinkább megfogyatkozott létszáma miatt nem volt lehetséges.

Ami most magát a tábori rendészeti szolgálatot illeti, az a tábori csendőrség már ismertetett szervezeti hiányosságai, főleg azonban egy megfelelő tábori csendőr utasítás hiánya miatt szintén kivánnivalót hagyott fenn.

A működési területen (Operationsraum) a legfontosabb tábori rendészeti feladat a hadsereghez tartozó egyéneknek és a polgári lakosságnak ellenőrzése volt. Ismeretes, hogy a harcoló csapatok mögött állandóan, de különösen nagyobb ütközetek idején, 8—10 km. mélységben az ú. n. „lógós"-ok egész tömege tartózkodott. Maradozók, járőrbe, küldöncként stb. kiküldött emberek, szétugrasztott alakulások legénysége, katonaszökevények stb. napokig, sőt hetekig is ellézengtek, egyik konyháról a másikra járva és nem ritkán a lakosságot is molesztálva. Csendőreim Orosz-Lengyelországban egy gyalogost fogtak el, aki a rajvonal mögötti területen teljes négy hónapig csavargott anélkül, hogy tábori rendészeti közegekkel találkozott volna, ezrede hat héttel azelőtt elment onnan; kikérdezésekor azt jelentette, hogy nem is volt szándékában a mögöttes országba hazamenni, mert otthon elfogják, itt azonban biztonságban érezte magát. Ezen állapotnak a hadsereg fegyelmére gyakorolt káros hatását külön hangsulyozni felesleges.

Hasonlóan hiányos volt az ellenséges polgári lakosság ellenőrzése is. Néhol — különösen a háboru utolsó szakában — a harcvonal mögötti terület egy bizonyos mélységben ki volt ürítve, a harcvonalhoz közel, sőt sokszor magában a harcvonalban fekvő sok városban és községben azonban a polgári lakosság megmaradt, az elszállásolás folytán a csapatokkal összekeveredett úgy, hogy egy-egy ilyen helység a legkényelmesebb kémkedésnek valósággal melegágya volt. Ezen állapotokat érdekesen világítja meg egy magasabb német parság által kiadott parancs, mely szerint:

„Egy álruhába öltözött csendőr Poginki állomáson megfigyelte nehéz tüzérség kirakodását, az összes csapatokat minden nehézség nélkül megállapította. Kétes nőszemélyek, zsidók és más polgári egyének a katonák között szabadon jártak-keltek. A közbeeső területen sok polgári lakosságot talált, abból feltünés nélkül sokakat megszólított és különösen katonai vonatkozásu dolgokban igen jó felvilágosításokat kapott. Polgári egyének szekereken legénységet szállítottak Kowelbe, a szekerekkel éjjel minden ellenőrzés nélkül egyedül tértek vissza. Csendőröket sehol sem talált! Az általa megszólított katonák minden kérdésre egész szabadon feleltek, úgyszólva minden istállóba akadály nélkül be tudott nézni. Kérem.. stb."

Ennek az állapotnak az oka az volt, hogy a tábori rendészeti szolgálat ellátása minden központi irányítás nélkül teljesen a csapatokra, illetve az állomásparságokra volt bizva, amelyek azt egyéb sok más elfoglaltságuk mellett csak melléke szolgálatnak tekintették és nem fordítottak, illetve nem fordithattak arra akkora figyelmet, amekkorát az fontosságánál fogva megérdemelt volna. Az egyes helységek állomásparancsnokai állandóan változtak s így nem voltak képesek azokat a helyi és személyi ismereteket megszerezni, amelyekre a tábori rendészeti szolgálatban — különösen a polgári lakosságot illetőleg — szükségük lett volna. De a polgári lakosság ellenőrzése meglehetősen sok

munkát is adott, amelytől természetszerüleg mindenki idegenkedett, aki azt kizárólagos hivatásának nem tekintette. A polgári hatóságok rendszerint nem működtek, vagy ha működtek is, megbizhatatlanok voltak és így azok segítségére számítani nem lehetett. Habár a harcoló hadosztályok körletében normális közigazgatásról szó sem lehetett, mégis felmerült nagyon sok olyan teendő, amelynek ellátása éppen a hadsereg érdekében mulhatatlanul szükséges volt. Igy pl. községi és városi elöljárók és polgári funkcionáriusok ideiglenes kinevezése, a lakosság nyilvántartása, idegenek ellenőrzése, közbiztonsági, egészségügyi, közélelmezési stb. intézkedések, a polgári lakosságot érdeklő felsőbb rendelkezések kihirdetése, azok végrehajtásának ellenőrzése, visszamaradt ellenséges hadseregbeli egyének felkutatása és elfogása stb., stb.

A polgári lakosság adminisztrálásának egyik legfontosabb teendője volt a polgári egyének közlekedésének ellenőrzése, ami szintén csak a legritkább esetben működött kifogástalanul. A mögöttes országból a hadműveleti területre és viszont való utazásra a hadseregfőparancsnokság részletes utasítást adott ki, de már pl. a hadműveleti területen való utazás szabályozása a hadosztályparságok feladata volt, amelyek azonban ezen jogukat nagyon sokszor az alárendelt csapatparságokra ruházták. Igy aztán előfordult, hogy némely helyen egy és ugyanazon hadosztály körletében a polgári lakosság közlekedésére vonatkozólag három-négyféle rendelkezés volt érvényben, ami azután a közlekedés egész szabályozásának és ellenőrzésének a rendszertelenség jellegét kölcsönözte. Ennek volt azután folyománya az, hogy altisztek, tábori posta-hivatalok, tábori lelkészek, stb., stb. állítottak ki utazási igazolványokat, úgy, hogy sohasem lehetett tudni, hogy melyik igazolvány valódi és melyik hamisitvány. Egyes parancsnokságok az utazási igazolványok kiállítását reábizták egy altisztre, aki azokat az utazni szándékozók iránt való minden bővebb érdeklődés nélkül valósággal gyártotta, úgy, hogy egész működése egy minden pozitiv érték nélküli formalitássá vált.

A tábori rendészeti szolgálat egy másik, nem kevésbé fontos feladata a katonai és polgári egyének által elkövetett bünselekmények kinyomozása volt.

Közismert tény, hogy a háboru az emberek erkölcsi felfogását mennyire meglazította. Ez a lazulás természetesen legelsősorban a bünselekmények szaporodásában nyilvánult, itthon és a harctéren is. Addig, amíg pl. 1914-ben a harctéren elkövetett közönséges bünselekmény úgyszólva a ritkaságok közé tartozott, a háboru vége felé már a sulyosabb közönséges bünselekmények sem mentek ritkaságszámba. Az erkölcsi felfogás általános lazulásával járó ezen állapotnak a parancsnokok befolyásán kivül csak egy ellenszere van: minden bünselekmény azonnali megtorlása. Ez be is következett mindig, ha a katona a saját körletében követte el a bünselekményt és így kilétét meg lehetett állapitani, de mindig elmaradt, ha a katona a saját alosztálynak körletén kivül követett el bünselekményt és kilétét azonnal nem lehetett megállapitani. Miért? Mert nem volt, aki keresse. Egy-egy nehezebb eset kinyomozása napokat vett volna igénybe, utánjárással, kikérdezéssel, az esetleg már eltávozott csapat felkeresésével, kutatással stb. járt volna, erre pedig a csapat-, illetve állomásparságoknak sem idejük, sem szakképzett közegük nem volt. Igy aztán a legtöbb esetben nem maradt más hátra, mint az „ismeretlen tettesek" által elkövetett bünselekmény kiderítetlenségébe beletörődni.

A szakképzett nyomozó közegek hiányát nagyon megérezték a tábori biróságok is, mert a nyomozó közegek munkáját is nekik kellett elvégezniök.

(Folytatjuk.)

—♦—

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Egy gyilkosság kideritése.

Irta: BARASICS KÁLMÁN, I. oszt. tiszthelyettes.

1912. év január 1-én olyan dermesztő hideg szél fujt, hogy a szabadban pár óra alatt csontkeménnyé fagyott minden, az állatok a metsző hideg ellen védelmet nyujtó helyekre huzódtak, az emberek pedig sietve jártak, hogy mielőbb meleg szobába jussanak. A nagy hideg dacára egynehány győri fiatalember kiment a Győrrel szomszédos Győrszentiván község határába vadászni — azonban a sík mező helyett a cserjés, bokros területet járták be, bizonyára azért, mert ott reméltek hamarabb vadra bukkani. Vad helyett azonban egy vérbefagyva, eszméletlen állapotban levő emberre bukkantak, kinek a feje majdnem teljesen szét volt roncsolva, mellette pedig egy hatalmas, frissen vágott akácfadorong és egy pálinkás üveg feküdt.

Mivel az áldozat közvetlenül Győr város határának szomszédságában találtatott és mert a fiatalemberek is győriek voltak, nyomban bementek Győrbe és az esetet a rendőrségen bejelentették. Az akkori városi rendőrség — mivel az a hely, ahol az ember találtatott, a város határán kivül esett, — az esetről értesitette a győri csendőrörsöt is és azzal együtt kivonult a helyszinére, magukkal vive a rendőrkutyát is.

A helyszinére érve az áldozatot még élve, de eszméletlen állapotban találták, ennélfogva beszállitották a városi közkórházba, ahol azonban anélkül, hogy eszméletét visszanyerte volna és igy kilétét meg lehetett volna állapitani, egy napi szenvedés után meghalt.

A bevezetett nyomozás további folyamán kiderült, hogy a hulla tulajdonképen nem a győri örs területén, hanem az én örskörletemben találtatott — akkor gönyüi őrsparancsnok voltam — azért 48 órai eredménytelen nyomozás után az esetről engem értesitettek s egyidejüleg a járásparancsnokságtól parancsot kaptam, hogy a nyomozást vegyem át, amit azonnal foganatositottam is.

Miután sem az áldozat, sem pedig a tettes kilétére nézve a legcsekélyebb nyom vagy adat sem állott rendelkezésre, kénytelen voltam a nyomozást a helyszinén elölről kezdeni. A helyszini szemlétől nem sokat reméltem ugyan, mert tudtam, hogy a bünselekmény elkövetésekor a talaj fagyos volt és igy érdemleges nyom valószinüleg nem maradt, de ha maradt volna is nyom, azt az időközben megeredt eső bizonyosan elmosta.

Járásparancsnokom — ki velem a helyszinére jött — bemutatta, hogy az áldozat hol és hogyan feküdt; elmondotta, hogy annak fején több éles vágás volt, a koponyacsont több helyütt be volt törve és hogy a meggyilkolt testén is több zuzott sérülést találtak. Tekintettel arra, hogy a koponyán talált sérülések kétségtelenül arra engedtek következtetni, hogy azokat a tettes valamely sulyos, éles tárggyal okozta, a nyomozók általános véleménye az volt, hogy a tettes egy, a karácsonyi ünnepekre szabadságolt huszár lehetett és azért a szükséges intézkedéket meg is tették, hogy a szabadságról bevonuló huszárok oldalfegyverei megvizsgáltassanak. Az áldozat mellett talált akácfadorongra nézve járásparancsnokom előadta, hogy az véres ugyan, de véleményük szerint azt nem a tettes, hanem az áldozat használta, ki támadóját azzal valószinüleg meg is sebesitette.

Mintán őrskörletemben ismertem a fák minőségét és tudtam azt is, hogy Győrszentiván közelében, hol öreg növésü, kérges akácerdő van és Győr város közelében, ahol fiatal növésű simahaju akácos volt, mindkét helyen vágás folyt, mindenekelőtt arra voltam kiváncsi, hogy az áldozat mellett talált akácfadorong milyen volt, t. i. kérges, felpattogzott vagy sima haju-e, mert arról kétségtelenül megállapithatónak véltem azt, hogy a sértett vagy a tettes avagy mindketten a városból vagy pedig a községből kerültek-e a helyszinére? De ezenkivül a kórházban levő hullát is látni akartam és ezért még az érdemleges nyomozás bevezetése előtt Győrbe indultam.

A városba érve — miután a kórház a város ellenkező oldalán volt — a vámháztól távbeszélőn megkérdeztem a kórházat, hogy a hulla nincs-e még eltemetve, mire azt a választ kaptam, hogy épen a boncasztalon fekszik. Kérésemre a boncolást odaérkezésemig elhalasztották. A kórházba megérkezve a bizottság várt a boncteremben és — mivel katonák is voltak gyanusitva — a katonaság részéről is egy bizottság volt kiküldve.

Itt megtudtam, hogy az áldozat Füssi József győrszabadi-i lakos, siketnéma ember. Ezt ugy tudták meg, hogy az áldozat hozzátartozói jelentkeztek a kórházban, mondván, hogy a gyilkosságot az ujságban olvasták és eljöttek megnézni, hogy a meggyilkolt nem az ő hozzátartozójuk — Füssi József-e, aki három napja hazulról eltünt. A meggyilkoltban azután elveszett hozzátartozójukat azonnal felismerték.

Amint a hullát szemügyre vettem, láttam, hogy a sérülések a koponya hátsó részén és annak balfelén vannak, amiből arra következtettem, hogy a meggyilkoltat hátulról ütötték le, mert elülről kapott ütésnél a koponya első része és nem hátsó része sérül meg. Ha pedig az ütés hátulról jött — gondoltam — akkor a tettes balkezes volt, mert a sérülés fekvéséből kivehetőleg balról jobbfelé ütött, mig a jobbkezes ember jobbról balfelé üt. Mielőtt azonban ezen véleményemről szóltam volna, megkértem a vizsgálóbiró urat, hogy az áldozat hozzátartozóit küldje ki a teremből, ami meg is történt. Ezután közöltem véleményemet a vizsgálóbiró urral, mire az orvosok ujra alapos vizsgálat alá vették a hullát és ezen ujabb vizsgálat alapján véleményemet megerősitették. Ekkor aztán kijelentettem, hogy a magam részéről kizártnak tartom azt, hogy a tettes katona lett volna, mert a katona oldalfegyverét jobbkézzel kezeli.

Ezek után kikérdeztem a hozzátartozókat. A sértett nővére — ki a tett szinhelyétől mintegy 20 km.-nyire lakott — elmondotta, hogy fivére ujév napján a kora hajnali órákban indult el hazulról azon célból, hogy Győrszentivánon lakó bátyját meglátogassa. Mivel pedig egy ideig bátyjánál szándékozott maradni, egy pár uj csizmáját és ruhanemüjét is magával vitte, bizonyára ezekért is gyilkolták meg. Mikor a gyilkosságról értesült, aggódott fivére iránt és ezért elment idősebb fivéréhez, Füssi István győrszentiváni lakoshoz, hogy megtudja, hogy megérkezett-e hozzá ifjabbik fivére? Mivel azonban Füssi József Győrszentivánra nem érkezett meg, eljöttek a kórházba megtudni, hogy vajjon nem fivérük-e a meggyilkolt? Elmondotta még, hogy fivére 26 éves volt és bár siketnéma, de jó dolgos, józan életü és rendkivül szelid természetü volt, kizártnak tartja tehát, hogy utközben valakivel összeveszett volna. A sértett idősebb fivére és annak neje egyebet nem tudtak mondani, mint hogy a meggyilkolt időközönkint náluk szokott tartózkodni s valószinüleg most is fel akarta őket keresni.

A részletesebb kikérdezést ez alkalommal mellőztem, egyrészt azért, mert a meggyilkolt hozzátartozói annyira jajveszékeltek, hogy alig lehetett belőlük egy-egy szót kicsikarni, de meg esteledett is, az akácfadorongot pedig még az nap feltétlenül meg akartam nézni, ugyszintén a rendőrség részéről a nyomozást vezetett rendőrtisztviselővel is beszélni akartam, amig hivatalban van, tehát sietnem kellett.

A rendőrségre érve, kértem a rendőrtisztviselőt, hogy a náluk levő akácfadorongot mutassa meg, amit készséggel még is tett. A dorong megtekintése után határozottan kijelentettem, hogy a gyilkosság ezzel a doronggal lett elkövetve. A dorong vastagabb végén ugyanis egy erős ágkinövés volt, mert eredetileg kettősnövésü volt a fa, amelyikről levágták és amint a tettes azt fejszével levágta, a levágott részen egy olyan éles ágtő maradt vissza, akár a fejsze éle. Egyidejüleg azon véleményemnek is kifejezést adtam, hogy a tettes a város felől ment a helyszinére, mert a dorong a tett szinhelyétől a város irányába eső akácosból származik. A tettes tehát áldozatát vagy nyomon követte, vagy üldözte, vagy pedig együtt mentek Győrszentivánra.

A gyilkosság okán gondolkozva, sehogysem tudtam reájönni, hogy a sértettet miért gyilkolhatták meg. Szelid, csendes természetü volt és azonfelül süketnéma is, tehát aligha köthetett bele valakibe; a nála levő ruhanemü pedig olyan csekély értékü volt, hogy azért igazán nem volt érdemes gyilkolni. Az okot tehát másutt kellett keresni. Elhatároztam, hogy a nyomozást Győrszentivánon folytatom, ahol a sértett bátyja lakott és amelynek határában a gyilkosság is történt.

A községbe érkezve — bár késő este volt és el is voltunk fáradva, mert egész nap még annyi időt sem tudtunk magunknak szakitani, hogy valamit együnk — elhatároztam, hogy a nyomozást, ha kell, egész éjjel folytatom, de mielőtt nekifognék, eszünk valamit s mig eszünk, pihenünk is. Előszedtük tehát a járőrtáskából az elemózsiát és hozzáláttunk a vacsorázáshoz.

Vacsorázás közben beállitott a pihenőszobába a

meggyilkolt bátyja, Füssi István és siránkozva érdeklődött a nyomozás eredménye iránt. Elmondotta egyuttal, hogy az ujságban olvasta, hogy a tettes katona volt, azért felajánlotta közreműködését az eset kideritéséhez.

Megköszöntem a szivességét azzal, hogy segitségét majd igénybe fogom venni, most azonban más sürgős elintézni való dolgom van, maradjon csak itt várjon meg, mert mindjárt vissza fogok jönni. Ezzel a pihenőszobából eltávoztam, de az épen ott volt másik járőröm járőrvezetőjének — Sipőcz Ferencz csendőrnek — jelt adtam, hogy utánam jőjjön ki.

Füssi Istvánra még nem volt okom gyanakodni, de magaviselete valahogy nem tetszett nekem. Aki nyomozás közben sokat lábatlankodik a csendőr körül, nagyon szolgálatkész vagy a nyomozás részletei iránt a rendesnél nagyobb érdeklődést tanusit, az mindig figyelmet érdemel. Igaz, hogy ő másrészt a meggyilkoltnak bátyja volt, érdeklődése tehát érthető is lehetett. Mindegy, a magaviselete nekem nem tetszett és ezért az utánam kijött csendőrnek meghagytam, hogy Füssi Istvánt tartsák szóval, amig visszajövök, de a gyilkosságról egyáltalában ne beszéljenek vele. Ha ő esetleg elő is hozza, semmiféle véleményt ne nyilvánitsanak, ha el akarna menni, marasztalják, amig visszajövök, viselkedését pedig alaposan figyeljék meg. Ha esetleg mindenáron el akarna menni, inkább vegyék őrizetbe, de elmenni semmi szin alatt ne engedjék.

Célom az volt, hogy Füssi Istvánról egyet-mást bővebben megtudjak. Miután gyári munkás volt, elsősorban munkástársait kerestem fel, kiktől nevezettnek a gyilkosságot megelőzőleg és azt követőleg tanusitott magaviseletére nézve érdeklődtem és tapintatosan reáfereltem a beszédet arra is, hogy nevezett jobb- vagy balkezes-e? A munkásoktól megtudtam, hogy Füssi Istvánon a gyilkosságot megelőzőleg semmi különöset nem vettek észre, a gyilkosság utáni napokban azonban igen lehangolt, szótalan volt; ujév előtti napon a munka befejezése után — szokása ellenére — nem ment velünk haza; azt is határozottan kijelentették, hogy balkezes.

Gyanum ekkor még jobban megerősödött. Még mielőtt azonban vele szemben nyiltan felléptem volna, folytattam az adatszerzést; főképen a gyilkosság sejthető okára szerettem volna reájönni. Ezért felkerestem a házigazdáját és a szomszédjait is sorban. Ezektől megtudtam, hogy valahányszor a meggyilkolt süketnéma fivér náluk tartózkodott, a Füssi István felesége emiatt állandóan perlekedett. Házigazdájától megtudtam, hogy lakója ujév napján reggel 8—9 óra között ment haza munkásruhában, a déli órákban ismét elment hazulról, de mintegy két óra mulva ismét hazament. A család körül nem észlelt semmi mást, mint hogy az asszony — a Füssi István felesége — addig, amig férje távol volt, folytonosan sirt.

A szomszédokkal folyt beszélgetésem után — mint a nyomozásban annyiszor — váratlan segitségemre jött a véletlen is. A falu végén ugyanis beszélgetésbe elegyedtem egy a falu szélén álló ház lakónőjével is, aki az asszonyok szokott bőbeszédüségével elmondotta, hogy ujév napján a délelőtti órákban egy férfit látott a közeli erdőből a község felé közeledni; mivel az ember nem az uton ment és batyut vitt a vállán, az ablakon át megfigyelte és látta, hogy nála volt csomagot a községen kivül a bokrokban e rejtette s anélkül ment be a községbe. Mivel épe ujév napja volt, azt gondolta, hogy a férfi — aki különben személyesen nem ismert — valami helyc kereső cseléd, aki csomagját nem akarja a községb magával cipelni, azért rejtette el. Az embert egés nap figyelte, hogy visszamegy-e á csomagjáért, d mert estig nem jött vissza, a csomagot — nehog valaki esetleg ellopja — bevitte a lakására azza hogy tulajdonosának, ha majd keresi, vissza fogj adni, a tulajdonosa azonban még nem jelentkezett. A asszony által adott személyleirás Füssi Istvánra reá illett, amit azonban én valami nagyon értékes bizony téknak nem tekintettem, mert hiszen tudvalevő dolo az, hogy száz ember közül ötvenre ugyanaz a személy leirás reáillik.

Az asszony által előadott ruháról, különösen csizmákról azonnal megállapitottam, hogy azok a sé tett tulajdonát képezték, ezért azokat azonnal őrize alá vettem.

Tekintettel a most már alapos gyanuokra, szükségesnek láttam, hogy a Füssi István otthon marad nejét és nővérét is megfigyeltessem, azért házuk közé lében egy ügyes esküdtet elrejtettem azzal, hogy benn történendőket figyelje meg. Mikor hajnal fel az esküdtet felkerestem, az közölte, hogy semmi külö nöset nem észlelt, csak azt, hogy a két asszony egés éjjel lámpavilág mellett virrasztott.

Az éjjeli nyomozás különben teljes eredmény vezetett. Mire hajnalodott, én már tisztán láttam a egész eseményt; visszatértem tehát a pihenőszobába de nem pihenni, hanem azért, hogy a gyanusitot viselkedése után érdeklődjem, illetve, hogy most már fokozottabb felügyeletéről gondoskodjam.

Midőn a pihenőszobába beléptem, a gyanusitot először fürkészőleg végignézett, mintha gondolato mat akarná kiolvasni, azután — anélkül, hogy külön ben a nyomozás eredménye iránt érdeklődött volna — felkelt és azt mondta: „No, most már én elmegyek" Erre én neki viszont kijelentettem, hogy most már it marad. Ő mindenáron menni akart, mert, ugymond a temetés délelőtt lesz, azon okvetlenül jelen aka lenni, mire ujólag figyelmeztettem, hogy nagyon saj nálom, de a temetésen nem vehet részt, maradjon csak nyugodtan. Gyanumról, illetve a megállapitot takról még nem szóltam neki, mert nem tartottam időszerűnek. Tudtam ugyanis, hogy a gyilkosságnal tanuja nem volt; ha ő volt a tettes, azt nekem be ismerni ugysem fogja addig, amig lelkileg meg nem töröm, erre pedig a legjobb módszer: bizonytalanságban tartani. Erre azért is szükségem volt, mert a mán emlitett asszony, aki a ruhát és csizmát magához vette és akinek én a gyanusitottat az ablakon át meg mutattam, nem merte határozottan kijelenteni, hogy az az ember, aki a holmikat eldugta, Füssi István volt. Hagytam tehát, hogy a gyanusitottat törje a lelkiismerete és a félelem. Láttam rajta, hogy az éjjel nagyon megtörte s midőn figyelmeztettem, hogy nem mehet el — bár a szobában elég hüvös volt — izzadni kezdett. A figyelésével megbizott csendőrt kihivtam, aki jelentette, hogy a gyanusitott egész éjje szótlanul ült, éjféltájban mindenáron el akart menni visszatartására azonban kényszert nem kellet alkalmazni.

Ekkor a csendőrt figyelmeztettem, hogy Füssi István a tettes, de erről még neki szólani nem szabad, azonban fokozottan ügyeljenek reá, nehogy megszökjön vagy magában kárt tegyen. Ezután a gyanusitott feleségét és nővérét akartam őrizetbe venni, ebben azonban a figyelésükre kiállitott esküdt megelőzött. Az asszonyok ugyanis a hajnali vonattal el akartak utazni, az esküdt azonban elfogta őket és a községházára kisérte. Az asszonyok azt mondották, hogy a temetésre akartak menni, amiről azonnal láttam, hogy nem igaz, mert hiszen a temetésre a reggeli vonattal is elértek volna, de különben is, ha temetésre akartak volna menni, ugy semmi esetre sem mentek volna el anélkül, hogy erről a férjet ne értesitsék.

Az őrizet alá vett asszonyoknak a megkerült és az áldozat tulajdonát képezett ruhát és csizmát megmutattam, amit azok mindjárt fel is ismertek. Bár nem volt valószinü, hogy a gyilkosságban ők is részesek, biztos voltam abban, hogy arról tudnak, azért őket nem mint tanukat, hanem mint gyanusitottakat kérdeztem ki, mert ha őket nem mint gyanusitottakat, hanem mint tanukat kérdem ki, a II. Szolgálai Utasitás 113. §. 1. pontja alapján figyelmeztetnem kellett volna arra, hogy a férj, illetve a fivér ellen nem kötelesek vallani. De másrészt azért is láttam jónak először az asszonyokat kikérdezni, mert tudtam, hogy azok hamarabb megijednek és elmondják az esetet, mint egy férfi; de egyébként is, ha valaki csak tud valamiről, de nem részes benne, hamarabb elmondja, mint az, aki a dolgot elkövette és akinek saját bőrét kell védenie. Az asszonyokkal tehát röviden és határozottan közöltem, hogy a gyilkosság tisztázva van, csak azt akarom még tudni, hogy melyikük volt a felbujtó és mi volt a gyilkosság oka. A nők ezen annyira meglepődtek, hogy meg sem kisérelték a tagadást. Az első szóra beismerték, hogy tudomásuk van róla, hogy az áldozatot annak fivére gyilkolta meg, de erről nekik előzőleg nem volt tudomásuk, mert Füssi István csak utólag közölte velük, hogy mit csinált.

Az eredmény tehát már megvolt, csupán a gyanusitottat kellett még beismerésre birni. Ezt is meglepetéssel óhajtottam elérni. A gyanusitott ugyanis bár sejtette, de nem tudta, hogy a nyomozás ellene folyik, azt sem tudta, hogy a felesége és nővére őrizet alatt vannak, azért a községháza tanácstermében feleségét és nővérét úgy állitottam fel, háttal az ajtónak — egy csendőr őrizete alatt — hogy a gyanusitott a tanácstermen való átkisérés alkalmával lássa őket, de velük még pillantással se tudjon érintkezni, a meggyilkolt ruháját és csizmáját pedig a jegyzői irodában az asztalon ugy helyeztem el, hogy azokat a gyanusitott belépése alkalmával azonnal megláthassa. Ezzel a meglepetéssel azt akartam elérni, hogy az a gyanusitott által magában kigondolt és bizonyára hozzátartozóival is alaposan megbeszélt hazugságokat halomra döntse, a gyanusitottnak viszont ne legyen alkalma ujabb hazugságokat kitalálni.

Ezekután a gyanusitottat a pihenőszobából átkisértem a jegyzői irodába. Midőn az feleségét és nővérét, valamint a meggyilkolt ruháját meglátta, ugy meglepődött, hogy tántorogni kezdett. A hatást felhasználva — időt nem engedve neki, hogy magához jöjjön — tudtára adtam, hogy a gyilkosságot most már teljesen tisztáztam, csak még azt szeretném tudni, hogy azt miért követte el? Eme egyenes felszólitás még jobban meglepte: az asztalba kellett kapaszkodnia, hogy el ne essék.

Midőn annyira magához tért, hogy szólni tudott, beismerte, hogy fivérét ő gyilkolta meg, de mindjárt hozzá is tette, hogy ha már neki bünhődnie kell, akkor bünhődjön az is, aki miatt cselekedte. Ezután elmondotta, hogy süketnéma fivérét — nővérével történt megállapodása folytán — neki kellett volna eltartás végett magához vennie, ebbe azonban a felesége nem egyezett bele, hanem kijelentette, hogy ha a süketnémát magához veszi, elválik tőle. Ezért elhatározta, hogy éjjel elmegy fivéréért, azt magával hivja és az éj sötétjében meggyilkolja. Igy is tett.

Alig 24 órai nyomozás után teljes eredményt értem ugyan el, de tekintettel arra, hogy a tettes nővérén és feleségén kivül más tanu nem létezett, ezek pedig mint hozzátartozók a biróság előtt valószinüleg nem fognak tanuskodni, tekintettel továbbá arra, hogy közvetlen bizonyitó bünjel sem volt, mert a meggyilkolt ruháját nem a tettes lakásán találtam meg, a ruhát megtalált nő pedig nagyon ingadozott és igy egyedüli, nagyon gyenge bizonyiték a tettes balkezessége volt: számitottam arra, hogy a gyanusitott beismerését a biróságnál vissza fogja vonni. Ezért a nyomozást — a kir. ügyészség engedélyével — még három napig folytattam és a gyilkosságot a legapróbb részletekig felderitettem, hogy minden későbbi tagadást eleve lehetetlenné tegyek. Tudtam azt is, hogy a gyanusitott a biróság előtt ittasságával fog védekezni, erre számitva hagyta a pálinkás üveget is a hulla mellett, azért megállapitottam azt is, hogy az áldozat lakásán a kérdéses napon mily mennyiségü és milyen foku szeszesitalt fogysztottak el, mielőtt elindultak és mekkora utat tettek meg a gyilkosság szinhelyéig és hány fokos hidegben. Ezen körülmény tényleg nagy szerepet is játszott a főtárgyalásnál, mert a tettes azzal védekezett, hogy a tettet nagyfoku ittasságában követte el. Az orvosszakértők azonban a tényvázlatban foglaltak alapján megállapitották, hogy az élvezett szeszesitalnak a gyilkosság elkövetésekor már semmi hatása nem lehetett.

Füssi Istvánt a győri királyi törvényszék gyilkosság büntette miatt 12 évi fegyházra itélte.

•

Ne érjen a szerénytelenség vádja, ha itt még az ügynek egy további fejezetét is közlöm:

„A győri kir. ügyészségtől 77/kü. 1912. szám. A tekintetes m. kir. csendőr szárnyparancsnokságnak Győr. Fogva levő Füssi István győrszentiváni lakos ellen gyilkosság büntette miatt folytatott bünvádi nyomozás során Barasics Kálmán gönyüi m. kir. csendőr őrmester a tettes kideritése és a bizonyitékok megszerzése által intelligenciájának és fáradhatatlan buzgalmának elismerésre és dicséretre méltó jeleit adta. Örömmel ragadom meg az alkalmat, hogy a tekintetes Szárnyparancsnokság előtt dicséretemnek, elismerésemnek és az igazságszolgáltatásnak tett szolgálatáért köszönetemnek adjak kifejezést, kérve, miszerint ezt nevezett őrmesterrel közölni sziveskedjék. Győr, 1912. január 10-én. *Dr. Fischer Gyula* s. k., kir. főügyészhelyettes."

SPORT

A csendőrségi országos vivóverseny

A csendőrségi országos vivóverseny május hó 15. és 16-án a B. B. T. E. Attila-utcai tornacsarnokában folyt le. A döntő mérkőzést számos vendég között dr. Rakovszky Iván belügyminiszter, vitéz Nagy Pál gy. tábornok, a honvédség főparancsnoka, Jánky Kocsárd altábornagy, a m. kir. honvédelmi miniszterium katonai főcsoportjának főnöke és dr. Nádossy Imre országos főkapitány is végignézte.

Versenybirók voltak: Berti L. ezredes, Bogen A. őrnagy, dr. Uhlyárik J. főhadnagy, Kamilli F. és Gellér A. fővivómesterek.

A verseny eredménye a következő volt:

a) *Tőrben (9 induló):*

I. Kontra Kálmán főhadnagy Pécs (8 *): II. Csiba István alezredes, Szeged (7): III. Keresztes Béla g. százados, Budapest (5); IV. Fábry György főhadnagy, Debrecen (4); V. Tavassy Lajos főhadnagy, E. cs. i. (4); VI. Posszert Jakab százados, Szombathely (4).

b) *Kardban (23 induló):*

I. Kontra Kálmán főhadnagy, Pécs (9); II. Csiba István alezredes, Szeged (7); III. Plachintár László főhadnagy, Szombathely (5); IV. Keresztes Béla g. százados Budapest (4); V. Hurth József főhadnagy, Székesfehérvár (4); VI. Fetter Ferenc főhadnagy, E. cs. i. (4); VII. Deseö Sándor százados, Miskolc (4).

A hét tiszteletdíjat és a 11 darab érmet mindkét versenyágban elért eredmény figyelembe vétele mellett a következők nyerték:

1. Kontra Kálmán főhadnagy 11 ponttal 2 arany érmet és 1 tiszteletdíjat; 2. Csiba István alezredes 9 ponttal 1 arany- és 1 ezüstérmet és 1 tiszteletdíjat; 3. Keresztes Béla g. százados 6 ponttal 1 ezüst-, 1 bronzérmet és 1 tiszteletdíjat; 4. Plachintár László főhadnagy 5 ponttal 1 ezüstérmet és 1 tiszteletdíjat; 5. Hurth József főhadnagy 3 ponttal 1 ezüstérmet és 1 tiszteletdíjat; 6. Fetter Ferenc főhadnagy 2 ponttal 1 bronzérmet és 1 tiszteletdíjat; 7. Fábry György főhadnagy 1 ponttal 1 bronzérmet és 1 tiszteletdíjat; 8. Deseö Sándor százados 1 ponttal 1 bronzérmet.

A m. kir. belügyminiszter által felajánlott vándordijat a pécsi kerület nyerte 11 ponttal. Második volt a szegedi kerület 9 ponttal és harmadik a budapesti kerület 6 ponttal.

A csendőrségi országos lovasmérkőzés

A csendőrség első országos lovasmérkőzése május 17-én és 18-án folyt le a Vérmezőn. Május 18-án a díjlovaglást és díjugratást végignézték dr. Rakovszky Iván m. kir. belügyminiszter, Jánky Kocsárd altábornagy, a m. kir. honvédelmi miniszterium katonai főcsoportjának főnöke, dr. Nádossy Imre országos főkapitány, Thott Gábor tábornok, a honvédelmi miniszterium I. csoportjának főnöke, továbbá a szépszámu közönségen kivül a m. kir. honvédség és a többi közbiztonsági szervek kiküldöttjei is.

A biráló bizottság tagjai voltak: Herczig G. és Paldt K. alezredesek, Reiter J. őrnagy, Lejtényi G. és Cseh J. főhadnagyok és Schwartzkopf Ferenc főállatorvos. Indult 22 versenyző.

Eredmény: I. Huber Ferenc százados, Budapest (173 1/3); II. Aradi István alezredes, Debrecen (170 1/3); III. Tabi Árpád főhadnagy E. cs. i. (162 2/3); IV. Armandola Vladimir őrnagy, Szeged (157 1/3); V. Kass László hadnagy E. cs. i. (154); VI. Kossuth József főhadnagy E. cs. i. (153); VII. Láday Dezső százados, E. cs i. (153); VIII. Kirchner Boldizsár százados, Székesfehérvár (152 2/3).

A győztesek közül: Huber Ferenc százados, Aradi István alezredes, Tabi Árpád főhadnagy, Armandola Vladimir őrnagy és Papp László hadnagy tiszteletdijat, ezenkivül pedig a felsorolt összes győztesek érmet nyertek. A m. kir. csendőrség felügyelője közölte, hogy a jövőben a lovas csapatoktól származó tiszteknek, valamint a legénységnek is a nyilvános mérkőzésre a lehetőséget meg fogja adni.

(Folytatjuk.)

* A zárjelben levő számok a győzelmeket, illetve a lovas mérkőzésnél a pontokat jelölik.

HIREK

A csendőr tiszti továbbképző tanfolyam záró-gája. A budapesti csendőr tiszti továbbképző tanfol junius 23-án tartotta irásbeli és 28-án szóbeli záró-gáját, amely utóbbin a m. kir. belügyminiszter képv letében Nádossy Imre országos főkapitány is me lent. A vizsgabizottság elnöke Szählender Béla tá nok, a m. kir. csendőrség felügyelője, tagjai p Ziegler Emil, Szőke Béla és Fischer József ezred voltak. A vizsgán a tanfolyam hallgatói bizonys tettek arról, hogy a magas szinvonalu tanfolyam nári karának lelkes fáradozása, párosulva a hallg szorgalmával, teljes eredményre vezetett és hog csendőr tisztek szakszerü továbbképzése ezen folyammal nagy lépést haladt előre. A vizsga e ménye felett úgy Nádossy Imre országos főkapit mint a m. kir. csendőrség felügyelője Kleiner G ezredes tanfolyamparancsnok előtt a legteljesebb elégedésüknek adtak kifejezést.

A tanfolyam tanárai voltak: Kleiner Gyula des, tanfolyamparancsnok (Szervezeti és szolg utasítás), Soltész Imre ezredes (a bünügyi nyom elmélete), Wachsmann Vilmos ny. alezredes (tö nyes rendelkezések), dr. Valló József őrnagy (Pol büntetőtörvény és bünvádi perrendtartás). Pol előadók: dr. Kenyeres Balázs egyetemi tanár vényszéki orvostan), dr. Kelety Géza rendőrtaná (Kriminalisztika), dr. Schiffler Ferenc rendőrfőt csos (bünügyi nyilvántartás és daktyloszkopia), József miniszteri tanácsos (Bünügyi chemia), dr. rosztek Győző (Sérüléstan), Breyer Szilárd tüz főparancsnok (Tüzoltás), dr. Laky Lajos rendőrt nácsos és dr. Bauer Ernő rendőrtanácsos (Bün nyomozás technikája) és dr. Gersich Lajos rendőrt csos (Bünügyi fegyvertan).

A tanfolyam hallgatói voltak: Antalffy Sá fhgy., Árbócz János fhgy., Árvay József fhgy., B József fhgy., Báró Béla fhgy., Bátky József szds., dossy Béla fhgy., Besser Béla szds., Bievel Károly s Biró Kálmán fhgy., Cammerle Raymond szds., Dan vics Zsigmond szds., Debreceny István fhgy., El Gusztáv szds., Ferenczy Endre fhgy., Gencsy fhgy., Huszár Ágoston szds., Kiss Aladár fhgy., K Andor fhgy., Kubay Oszkár fhgy., Kunos Jenő fh Marschall Kálmán szds., Marsó Pál szds., Micskey mán fhgy., Manninger Ádám fhgy., Meczner Gus fhgy., Nagy Pál szds., Pein Radován fhgy., Pi Aladár szds., Possert Jakab szds., Schöffberger L fhgy., Szabó Jenő szds. és Wagner Béla szds.

Csendőrségi sportverseny Nyiregyházán. A reczeni csendőrkerület altisztjei és legénysége a cs őrségi sportalap javára Nyiregyházán julius fottball- és atlétikai sportversenyt rendeznek sportversenyt a Hajdu és Szabolcsvármegyei csen parancsnokságok footballcsapatainak mérkőzése ny meg, mely után következik: csendőrjárőrök távol gyorsasági versenye, távolugrás, sulydobás, 100 n res síkfutás, gerelyvetés, 400 méteres síkfutás, ma ugrás, diszkoszvetés, 100—400 méteres svéd atlétaf és 5000 méteres távfutás. A sportversenyt Sóstógy fürdőn táncmulatság követi.

Megszüntetett rendőrkapitányságok. A m. belügyminiszter a Czelldömölk, Szentgotthárd, I bóvár és Dunaföldvár községekben működött ál rendőrségi kapitányságokat megszüntette. Ezen ségekben a közbiztonsági szolgálatot a csendőrség átvette.

Megtámadott csendőr. Zichó Hermann csen junius hó 9-én Hajmáskéren a katonai táborban k ügyeleti szolgálatban léte alkalmával Gazsi Ferenc vezetőt a kapun — melyen át a bejárás tiltva vo nem akarta beengedni. Az őrvezető a csendőr fi meztetését nem vette figyelembe, sőt fegyelmetlenk kezdett, amiért őt Zichó csendőr rendreutasította az őrvezető szuronyát kirántotta és azzal Zichó cs őrt jobb lapockáján megszúrta. Gazsi Ferenc őrve a hajmáskéri örs elfogta és a honvéd állomáspara nokságnak átadta.

Dicséret. A szombathelyi csendőrkerület parancsnoka Liptay László századost azért, mert mint kerületi fogalmazótiszt és ügyészi tiszt kötelmeit három éven át mindenkor kiváló kötelességtudással, lankadatlan szorgalommal és kiváló eredménnyel teljesítette, nyilvánosan megdicsérte.

Előléptek: *Főtörzsőrmesterré:* Dezdák Ferenc székesfehérvári; Zadravecz Pál, Egri Imre szombathelyi; Szilágyi István, Sztankó István, Pap Lajos II. pécsi; Tóth István, Tóth Mátyás, Valaschek János, Kapesár János és Szép Bálint miskolci kerületbeli törzsőrmesterek *törzsőrmesterré:* Szivós József pécsi és Szőcs Kálmán miskolci kerületbeli őrmesterek; *őrmesterré:* Lőrincz Péter székesfehérvári, Kiss Zsigmond, Nagy Kálmán, Bita Ferenc, Stricz József szombathelyi, Sebestyén László, Pagács Pál pécsi; Tóth Sándor, Tamás István és Strek István miskolci kerületbeli csendőrök.

Házasságot kötöttek: Pánez István 3. oszt. tiszthelyettes Tergulicza Máriával Kiszomboron május 14-én; Gál Domokos 2. oszt. tiszthelyettes Juhos Vilmával Polgárdin május 20-án; Nagy Sándor 2. oszt. tiszthelyettes Szabó Juliannával Püspökladányban május 31-én; Józsa Sándor 3. oszt. tiszthelyettes Bakura Margittal Gulácson május 24-én.

Elhaltak. Jenes Árpád ny. alezredes junius 18-án Budapesten; Aklán Imre 2. oszt. tiszthelyettes április 4-én Hódmezővásárhelyt; Szabó Gyula III. csendőr április 5-én Budapesten; Bóka Pál próbacsendőr április 15-én Budapesten.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

L. F. tiszthelyettes, Pécs. A csendőrség tagjai által önként befizetett hozzájárulások fejében a Csendőrségi Lapokat minden parancsnokság, iskola, gazdasági hivatal stb. ingyen megkapja. Ha valaki a Csendőrségi Lapokat a maga részére külön meg akarja rendelni, úgy arra előfizethet, ez esetben hozzájárulást természetesen nem fizet. A Csendőrségi Lapok előfizetési ára jelenleg egy évre 144.000, félévre 72.000, negyedévre 36.000 korona. Az előfizetési díjat a Csendőrségi Lapok kiadóhivatalának (I., Országház-utca 30.) kell beküldeni. A küldött bélyeget lapunk javára bevételeztük.

Sz. A. csendőr Az ujrafelvétel a már jogerős itélet végrehajtását nem gátolja, tehát hatasztó hatállyal nem bir; ha azonban az ujrafelvétel már engedélyeztetett, a büntetés végrehajtásának felfüggesztését kérheti. A kérvényt a kerületi parancsnoksághoz kell intézni.

K. csendőr, Sopron. Erdélybe a szabadságot a Belügyminiszter urtól (VI. c. osztály) kell kérelmezni. A kérvényben jelenteni kell, hogy polgári ruhával rendelkezik. Magyar útlevelet csakis magyar állampolgár, illetve csak az kaphat, aki optálását 1922 julius 26-áig bejelentette. Önnek annakidején okvetlenül optálnia kellett, mert különben 1922 julius 26-a után a csendőrségnél már nem szolgálhatott volna. Az útlevelet a főszolgabiró utján az alispántól kell kérelmezni.

V. 1924 december. Ha ön a csendőrséghez való belépése előtt a katonaságnál legalább három évig szolgált, akkor a csendőrségnél nem hat, hanem csak három évre kellett magát kötelezníe, kötelezője tehát 1924 december 1-én jár le. A honvédséghez — a csendőrségnél való leszerelés után — felveszik, ha a feltételeknek megfelel, de csak mint rendfokozatnélküli honvédet; illetményeit azonban eddigi rendfokozata után kapja. A kérvényt az alispánhoz kell küldeni, aki azt illetékes helyre továbbítja. Nős volta akadályt nem képez, de kellő számu jelentkező esetén elsősorban a nőtlen egyéneket veszik fel.

Csiki. Szolgálati ügy.

Ny. I. törzsőrmester. Nős csendőr nejét ugyanazon örsön, ahol férje szolgál, örsfőzőnő gyanánt felfogadni nem szabad. Az, hogy a csendőr nejét egy másik örs felfogadja, kifejezetten megtiltva nincsen ugyan, a magunk részéről azonban ezt sem tartjuk helyesnek.

Debreczen. A kérdezett ügyben az 1921. évi március hó 7-én kelt 16289/VI. c. számu belügyminiszteri rendelet intézkedik.

R. S. főtörzsőrmester. Ha ön, mint főtörzsőrmester az őrsöt három napnál hosszabb ideig önállóan vezeti, akkor természetes, hogy csak az őrparancsnok számára előirt szolgálati órát kell teljesítenie; a járőröket ellenőrizni pedig nemcsak joga, de kötelessége is.

P. S. tiszthelyettes, Mátészalka. Olyan rendelkezésről, amely a rokkant egyéneket a községi közmunka alól mentesitette volna, nem tudunk. Nézetünk szerint erre nincs is szükség, mert a községi elöljáróságnak jogában áll azokat a rokkantakat, akik munkaképtelenek, a közmunka alól felmenteni, a felmentés ily esetben is azonban csak az illető személyére szól, de nem mentesiti a jármüvét is. A felmentést kérni kell, ha a község elöljárósága azt elutasitja, meg lehet fellebbezni.

Zsuga Sándor 2. oszt. tiszthelyettes. Beküldött közleménye ügyében kérjük, hogy közelebbi czimét tudassa.

M. B. csendőr, Szokolya. Ha a közgazdálkodást csak ketten tartják fenn és anyagilag tényleg olyan rosszul állanak, mint irja, akkor a kerületi parancsnokságtól segély kiutalását kérhetik. Kamatmentes kölcsönt — igen kivételes és méltánylást érdemlő esetben — a m. kir. Belügyminiszter úr engedélyez, azt tehát onnan kell kérelmezni, a kérelmet azonban nagyon alaposan meg kell indokolni.

Olvasóink szives figyelmébe!

A Csendőrségi Lapok egyelőre havonta kétszer, 1-én és 15-én jelenik meg. Célja: a csendőrségi szakismeretek és szakirodalom fejlesztése. A lap részére szánt cikkek lehetnek szaktanulmányok, értekezések és ismertetések a csendőrség szervezetét, kiképzését vagy más, a csendőrségi szolgálat fejlesztését érintő kérdésekről, továbbá tanulságos nyomozások szakszerű leirásai, végül a csendőrséget vagy annak egyes tagjait érintő olyan eseményekről szóló tudósitások, amelyek a csendőrség körében általános érdeklődésre számithatnak. Verseket nem közlünk; egyéb szépirodalmi közleményeket csak kivételesen, a rendelkezésre álló helyhez képest és csak úgy közlünk, ha tárgyukat a csendőrségi életből merítik. A lapban való közlésre szánt minden közleményt kérjük olvashatóan (lehetőleg irógéppel) féllhasábosan és a papirlapnak csak az egyik oldalára irni. Cikket nem csak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől is elfogadunk. Névtelenül beküldött cikket nem közölhetünk; de a szerző tetszésére bizzuk azt, hogy cikke neve alatt vagy anélkül jelenjen-e meg. Az elfogadott cikkeket terjedelmük és értékük szerint honoráljuk. A dijazás elfogadásával a cikk a lap tulajdonába megy át, az tehát máshol csak a szerkesztő beleegyezésével közölhető. A szerkesztői üzenetek rovatában a szerkesztőség mindenkinek rendelkezésre áll, de a szolgálattal kapcsolatos és névtelen levelekre nem válaszol; kéziratot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, midőn a válasz — kényességénél fogva — nyilvánosan meg nem adható. Kérjük tehát olvasóinkat, hogy levelcikhez bélyeget ne mellékeljenek. Előfizetést — az adminisztrációs kiadások csökkentése végett — csakis legalább negyedévre fogadhatunk el. Az előfizetési dijat beküldés alkalmával a dollár áru árfolyama szerint kérjük kiszámitani, egy dollárt öt aranykoronának számitva. A lap részére szánt levelezéseket ne a szerkesztő nevére, hanem a szerkesztőség czimére kérjük küldeni. (Budapest, I. ker. Vár, Országház-utca 30.) A csendőrség tagjainak rövid, — legfeljebb 4 sornyi terjedelmű — levelezésszerű közleményeit dijtalanul közöljük; kereskedelmi hirdetéseket a lap részére a „Palladis" r.-t. (Budapest, V. ker. Honvéd-utca 10. szám.) vesz fel díjszabás szerint.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
PINCZÉS ZOLTÁN százados.

Pallas részvénytársaság nyomdája Budapest, V., Honvéd-u. 10. (Telefon: 5—67, 5—68.)
Felelős vezető: Tiringer Károly müszaki igazgató.